

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 11.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.11.44>

УДК 336.226.1:004

Л. В. Гончар,

*д. пед. н., професор, завідувач кафедри управління та адміністрування,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4014-2372>

А. О. Літвінов,

*аспірант кафедри управління та адміністрування,
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»*

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-9132-5874>

МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВИХ ТРАНЗАКЦІЙ ТА ПОДАТКОВІ РИЗИКИ У ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

L. Honchar,

*Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of
Management and Administration, SHEI «Donbass State Pedagogical University»*

A. Lytvinov,

*Postgraduate student of the Department of Management and Administration,
SHEI «Donbass State Pedagogical University»*

MONITORING OF FINANCIAL TRANSACTIONS AND TAX RISKS IN THE DIGITAL ECONOMY

У статті розглянуто ключові податкові ризики, що виникають в умовах масової цифровізації світової економіки, зокрема через поширення транскордонних фінансових транзакцій, електронних грошей, криптовалют, DeFi та активізацію діяльності транснаціональних корпорацій. Обґрунтовано, що така трансформація створює значний дисбаланс між динамікою економічних відносин та статичністю традиційних національних податкових систем, знижуючи ефективність фіскального контролю та загрожуючи фінансовій безпеці держави. Ідентифіковано найбільш системний ризик – трансфертне ціноутворення, посилений можливістю легкого переміщення цифрових нематеріальних активів у низькоподаткові юрисдикції, що призводить до агресивного розмивання податкової бази. З метою подолання виявлених загроз, розроблено рекомендації щодо вдосконалення механізмів моніторингу на основі сучасних технологій. Зазначено, що штучний інтелект є ключовим інструментом для проактивного, ризик-орієнтованого моніторингу, оскільки його здатність до аналізу Big Data дозволяє виявляти приховані аномалії та схеми ухилення ще до подання річної звітності. Одночасно, застосування блокчейн-технологій пропонує надійні механізми для забезпечення прозорості та незмінності транзакційних даних усередині транснаціональних корпорацій, що істотно спрощує аудит контрольованих операцій трансфертного ціноутворення. Підкреслено, що ефективна стратегія моніторингу вимагає синхронної цифрової трансформації обліку на рівні суб'єктів господарювання та невідвратної інтеграції у міжнародну фіскальну архітектуру, зокрема, через імплементацію BEPS 2.0 (Pillar 1 та Pillar 2), як єдиного системного механізму мінімізації транскордонних податкових ризиків.

The article examines key tax risks arising in the context of mass digitalization of the global economy, in particular due to the spread of cross-border financial transactions, electronic money, cryptocurrencies, DeFi, and the intensification of the activities of transnational corporations. It is substantiated that such a transformation creates a significant imbalance between the dynamics of economic relations and the static nature of traditional national tax systems, reducing the effectiveness of fiscal control and threatening the financial security of the state. Particular attention is paid to the phenomenon of cryptocurrencies and decentralized finance (DeFi), which create a key challenge for tax administrations

to effectively identify the owner of a digital wallet to implement the principle of universality of taxation. The most systemic risk is identified - transfer pricing, enhanced by the possibility of easy movement of digital intangible assets to low-tax jurisdictions, which leads to aggressive erosion of the tax base. The need to transition from traditional ex-post selective auditing to systematic, technologically supported and proactive risk monitoring is conceptualized. In order to overcome the identified threats, recommendations have been developed to improve monitoring mechanisms based on modern technologies. It is noted that artificial intelligence is a key tool for proactive, risk-oriented monitoring, since its ability to analyze Big Data allows you to detect hidden anomalies and evasion schemes even before the submission of annual reports. At the same time, the use of blockchain technologies offers reliable mechanisms for ensuring transparency and immutability of transaction data within transnational corporations, which significantly simplifies the audit of controlled transfer pricing operations. The potential introduction of State Digital Currencies (CBDCs) is named as a separate strategic direction for combating the shadow circulation of electronic money. It is emphasized that an effective monitoring strategy requires a synchronous digital transformation of accounting at the level of business entities and inevitable integration into the international fiscal architecture, in particular, through the implementation of BEPS 2.0.

Ключові слова: цифровізація, трансфертне ціноутворення, транснаціональні корпорації, транскордонні операції, податкове планування, податкові ризики цифрової економіки, фінансова безпека, міжнародне податкове регулювання, BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), автоматизація податкового контролю, штучний інтелект у податках, Big Data, блокчейн у податковому адмініструванні, CBDC (Державна цифрова валюта).

Keywords: digitalization, transfer pricing, multinational corporations, cross-border transactions, tax planning, tax risks of the digital economy, financial security, international tax regulation, BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), automation of tax control, artificial intelligence in taxes, Big Data, blockchain in tax administration, CBDC (State Digital Currency).

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Світова економіка перебуває на етапі докорінної трансформації, спричиненої масовою цифровізацією. Фінансові транзакції стали миттєвими, транскордонними та, у багатьох випадках, децентралізованими завдяки появі електронних грошей, криптовалют та цифрових платформ. Такий перехід створює значний дисбаланс між динамікою розвитку економічних відносин та статичністю національних податкових систем.

Головна проблема полягає у зниженні ефективності традиційних механізмів податкового контролю через неможливість повноцінного відстеження та ідентифікації суб'єктів і об'єктів оподаткування у віртуальному просторі. Як наслідок, зростають податкові ризики, які безпосередньо загрожують фінансовій безпеці держави та принципу справедливості оподаткування. Тому вирішення даної проблеми є важливим завданням для забезпечення фінансової стійкості держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання трансформації фіскальної політики та податкового контролю в умовах цифрової економіки є предметом активних досліджень науковців. У своїх наукових пошуках вчені зосереджуються на різних сторонах цієї проблеми, зокрема, Н. Давиденко та В. Шепиленко [3] приділяють увагу викликам, що виникають внаслідок поширення електронної комерції, цифрових платформ та криптовалют, детально аналізуючи стан цифрового податкового адміністрування в Україні та законодавче врегулювання нових форм економічної активності.

П. Чапля [8] досліджує теоретичні та практичні аспекти використання електронних грошей, наголошуючи на необхідності вдосконалення державного нагляду та контролю за їх обігом, що є критичним для запобігання тіньовому руху капіталів.

Н. Цегельник [7] обґрунтовує, що використання новітніх технологій, таких як штучний інтелект та блокчейн, автоматизовані системи збору та обробки даних спричиняє значні зміни у підходах до контролю, зокрема при

відстеженні ризикових транзакцій, трансфертного ціноутворення та боротьбі з ухиленням від оподаткування.

Т. Сторожук та А. Моргуненко [6] деталізують питання інтеграції блокчейну безпосередньо в систему обліку та аналізу контрольованих операцій (трансфертного ціноутворення), підкреслюючи його потенціал для забезпечення незмінності даних.

А. Гончар [1] аналізує вплив цифровізації на транскордонні цифрові операції, підтверджуючи, що саме вони є одним із основних джерел податкових ризиків, та вказує на необхідність імплементації міжнародних ініціатив BEPS.

Незважаючи на ґрунтовні дослідження цієї проблеми, залишається потреба у розробці практичних, технологічно орієнтованих механізмів проактивного моніторингу децентралізованих фінансових транзакцій для забезпечення фінансової безпеки держави.

Формулювання цілей статті. Метою статті є ідентифікація ключових податкових ризиків, пов'язаних із цифровими фінансовими транзакціями, та розробка рекомендацій щодо вдосконалення механізмів їхнього моніторингу на основі сучасних технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження сучасних фіскальних викликів вимагає глибокого аналізу структурних змін, які вносить цифровізація у механізми формування доходів та контролю за ними. Ключовим завданням є не лише фіксація наявних податкових ризиків, але й розробка технологічно адаптованих та міжнародно скоординованих механізмів їх проактивного моніторингу, що є критичним імперативом для забезпечення фінансової безпеки держави.

Цифрова економіка спричинила фундаментальну трансформацію економічних відносин, де традиційні критерії оподаткування, засновані на фізичній присутності та територіальності, втрачають свою ефективність. Така зміна зумовлює зростання кількості та складності податкових ризиків,

які можна класифікувати за основними цифровими фінансовими інструментами та бізнес-моделями.

Насамперед, значні ризики пов'язані з електронними грошима та тіньовим обігом. Попри те, що в Україні обіг електронних грошей та подібних цифрових платіжних інструментів є законодавчо врегульованим, їхня швидкість, простота транскордонного використання та можливість застосування неліцензованих іноземних платіжних систем створюють сприятливе середовище для приховування реальних підприємницьких доходів [8, с. 227]. Особливо актуальним це є для сегментів електронної комерції та надання транскордонних послуг, де рух коштів може бути відносно легко виведений із зони прямого фіскального контролю.

Ситуація ускладнюється феноменом криптовалют та інших інноваційних фінансових інструментів. Так, Н. Давиденко та В. Шепиленко акцентують увагу на викликах, що виникають внаслідок поширення криптовалют, які, на їхню думку, залишаються найбільш ризиковим активом з точки зору моніторингу [3, с. 207]. Зазначений ризик посилюється розвитком таких напрямків, як децентралізовані фінанси (DeFi) та не взаємозамінні токени (NFT), які дозволяють отримувати значні спекулятивні або інвестиційні доходи із мінімальним фіскальним слідом, що ставить перед податковими адміністраціями ключовий виклик – ефективну ідентифікацію власника цифрового гаманця для реалізації принципу всезагальності оподаткування.

Водночас найбільш системний та значний ризик для податкової бази України виникає у сфері трансфертного ціноутворення в контексті діяльності транснаціональних корпорацій. Зокрема, А. Гончар [1, с. 1] звертає увагу на те, що глобалізація та цифровізація чинять фундаментальний вплив на трансфертне ціноутворення, оскільки дозволяють легко переміщувати нематеріальні активи (права на програмне забезпечення, унікальні алгоритми, бази даних) у низькоподатковій юрисдикції, спричиняючи штучне розмивання податкової бази шляхом перерозподілу прибутку від країни, де

реально створюється економічна вартість, до податкових територій з преференційним режимом. Таке переміщення прибутку робить традиційні підходи до аудиту трансфертного ціноутворення недостатньо ефективними.

Концептуалізація зазначених викликів створює необхідність переходу від постфактумного вибіркового аудиту до системного, технологічно забезпеченого та проактивного моніторингу ризиків. Крім того, на думку дослідників, критично важливою є також синхронна цифрова трансформація облікових та аудиторських процесів на рівні самих підприємств для забезпечення прозорого фіскального середовища [2].

Штучний інтелект виступає ключовим інструментом для підвищення ефективності податкового моніторингу. Його здатність до аналізу Big Data дозволяє обробляти мільярди транзакцій (включаючи банківські, митні та реєстрові дані) у режимі, недоступному для людського аналізу. ШІ може швидко аналізувати ці великі обсяги фінансової інформації, виявляючи приховані аномалії, нетипові кореляції та складні схеми ухилення від оподаткування, зокрема у сфері трансфертного ціноутворення. Це дає змогу податковим органам здійснювати контроль за трансфертними цінами та відстежувати ризикові транзакції, концентруючи ресурси на найбільш підозрілих операціях. Завдяки цьому забезпечується прогнозування податкових ризиків та запобігання порушенням ще на ранніх етапах [7].

Паралельно з розвитком ШІ, впровадження блокчейн-технологій пропонує механізми для підвищення прозорості та незмінності фіскальної інформації. Використання блокчейну вважається одним із найбільш перспективних інструментів у податковому адмініструванні, оскільки забезпечує надійність даних у розподілених реєстрах. Світовий досвід підтверджує, що успішна інтеграція блокчейну здатна мінімізувати рівень шахрайства та спростити процеси звітності, роблячи всі транзакції більш контрольованими.

Зокрема, для подолання ризиків трансфертного ціноутворення, приватні (консорціумні) блокчейни можуть бути ефективно використані

транснаціональними корпораціями. Інтеграція блокчейну у систему обліку контрольованих операцій дозволяє фіксувати внутрішньогрупові ланцюги поставок та переміщення нематеріальних активів, забезпечуючи єдиний, незмінний стандарт даних. Такий підхід суттєво спрощує аудит для всіх зацікавлених податкових адміністрацій, автоматизує процес документування трансфертного ціноутворення та обміну цією інформацією з фіскальними органами, значно зменшуючи можливості для маніпуляцій [6].

Окремим стратегічним напрямом є потенційне впровадження Державних цифрових валют (CBDC), або е-гривні. Якби всі операції відбувалися у регульованому та відстежуваному середовищі CBDC, подібний підхід міг би забезпечити повну прозорість транзакцій та мінімізувати тіньовий обіг електронних грошей, що є прямою відповіддю на виклики, які створюють нерегульовані цифрові інструменти.

Оскільки переважна більшість ключових податкових ризиків, зокрема пов'язаних із трансфертним ціноутворенням та цифровими транснаціональними корпораціями, мають транскордонний характер, ефективний національний моніторинг неможливий без його інтеграції у світову систему податкової прозорості.

На поточний момент необхідним є повноцінне використання механізмів імплементації BEPS 1.0 (OECD), зокрема, інструментів автоматичного обміну інформацією (Country-by-Country Reporting та Common Reporting Standard – CRS). Зазначені інструменти дозволяють вітчизняній фіскальній службі отримати критично важливі дані про глобальну структуру, прибутки та розподіл активів ТНК, які функціонують на ринку України.

Водночас стратегічна відповідь на виклики цифровізації міститься у Всеохоплюючому плані BEPS 2.0 (Base Erosion and Profit Shifting, версія 2.0), розробленому Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Активне просування та імплементація цих ініціатив є імперативною необхідністю та єдиним системним механізмом мінімізації транскордонних

податкових ризиків [5]. BEPS 2.0 побудований на двох ключових компонентах, які здійснюють сутнісну трансформацію архітектури міжнародного оподаткування:

Перший компонент зосереджений на модернізації чинних правил розподілу прав оподаткування з метою врахування змін, спричинених діджиталізацією світової економіки. Суть цього механізму полягає у перерозподілі частини оподатковуваного прибутку найбільших транснаціональних корпорацій (з глобальним оборотом понад 20 млрд євро та рентабельністю понад 10%) у країни, де знаходиться ринок збуту.

Ключовим нововведенням є перехід від прив'язки оподаткування до фізичної присутності компанії до прив'язки до місця отримання доходу від продажів (ринок або споживач). Центральною складовою є сума – механізм, що дозволяє оподатковувати прибуток у місці створення економічної вартості, навіть якщо транснаціональна корпорація не має там постійного представництва.

Другий компонент передбачає встановлення глобальної мінімальної ефективної ставки оподаткування на прибуток для великих транснаціональних корпорацій (на рівні 15%). Він є прямою відповіддю на проблему розмивання податкової бази, оскільки усуває основний фінансовий стимул для агресивного переміщення прибутків.

Якщо ефективна ставка податку у юрисдикції, де оперує транснаціональна корпорація, виявиться нижчою за встановлений мінімум (15%), держава, де розташована материнська компанія, отримує право на додаткове оподаткування (через механізми Income Inclusion Rule та Undertaxed Payments Rule). Впровадження цього стандарту усуває основний фінансовий стимул для переміщення прибутків у низькоподаткові юрисдикції.

Цілісний погляд на виявлені фіскальні виклики та механізми їхнього подолання в умовах цифрової економіки представлено у Таблиці 1.

**Таблиця 1. Основні податкові ризики цифрової економіки
та механізми їхнього моніторингу**

Категорія ризику	Основна проблема у цифровій економіці	Технологічний/регуляторний механізм
I. Трансфертне ціноутворення та транснаціональні корпорації	Легке переміщення нематеріальних активів у низькоподаткові юрисдикції, розмивання податкової бази через перерозподіл прибутку	ШІ та Big Data (проактивний моніторинг, прогнозування ризиків); консорціумні блокчейни (фіксація ланцюгів поставок); синхронна цифрова трансформація обліку та аудиту на рівні підприємств; BEPS 2.0 (глобальний мінімум 15%)
II. Криптовалюти, DeFi та NFT	Анонімність транзакцій, відсутність фіскального сліду, ключовий виклик – ідентифікація власника цифрового гаманця, спекулятивні/інвестиційні доходи	CBDC (е-гривня) (забезпечення повної прозорості транзакцій); законодавче врегулювання ринку DeFi/NFT; BEPS 1.0/CRS (міжнародний обмін інформацією).
III. Електронні гроші та тіньовий обіг	Швидкість, простота транскордонного використання неліцензованих платіжних систем, приховування реальних підприємницьких доходів	CBDC (е-гривня) (відстежуване середовище); посилення державного нагляду та контролю
IV. Транскордонний характер ризиків	Статичність національних податкових систем на тлі транскордонних операцій; неможливість національного моніторингу	повноцінна інтеграція у світову систему податкової прозорості; імплементація BEPS 1.0 (CbCR, CRS); імплементація BEPS 2.0 (Pillar 1 та Pillar 2).

Джерело: згруповано авторами на основі [1-8]

Таким чином, ефективна стратегія моніторингу податкових транзакцій у цифровій економіці має базуватися на триєдиній основі: технологічна проактивність, синхронна цифрова трансформація обліку на рівні суб'єктів господарювання та невідворотна інтеграція у міжнародну фіскальну архітектуру BEPS 2.0.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Головними податковими ризиками у цифровій економіці є приховування доходів через анонімні цифрові активи (криптовалюти, DeFi), тіньовий обіг електронних

грошей, а також агресивне податкове планування транснаціональних корпорацій, що використовують цифрові нематеріальні активи для розмивання бази оподаткування трансфертного ціноутворення.

Традиційні механізми фіскального контролю виявляються недостатньо ефективними в умовах нової цифрової реальності. Ефективний моніторинг потребує переходу до проактивного, ризик-орієнтованого підходу, що вимагає не лише інтеграції новітніх технологій та посиленої міжнародної співпраці, але й синхронної цифрової трансформації облікових та аудиторських процесів на рівні самих суб'єктів господарювання.

Впровадження Штучного Інтелекту для автоматизованого аналізу Big Data та скорболінгу ризиків, а також використання блокчейн-технологій для забезпечення прозорості та незмінності транзакційних даних усередині транснаціональної корпорації (контрольовані операції) є ключовими напрямками вдосконалення податкового адміністрування та моніторингу ризиків. Досвід низки країн, що використовують блокчейн, підтверджує можливість зниження рівня шахрайства та спрощення звітності.

Стратегічною необхідністю є посилення міжнародної фіскальної співпраці та якнайшвидша імплементація механізмів BEPS 2.0, які, на даний час, є єдиною системною відповіддю на виклики трансфертного ціноутворення у цифровому середовищі.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на глибинний аналіз процесів імплементації BEPS 2.0 в Україні, включаючи дослідження необхідних законодавчих змін для повноцінного податкового регулювання ринку DeFi та NFT, а також розробку конкретних методик інтеграції алгоритмів ШІ у систему моніторингу трансфертного ціноутворення.

Література

1. Гончар А. О. Вплив цифровізації та глобалізації на трансфертне ціноутворення. *Ефективна економіка*. 2024. № 8. – URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4504/4539>

2. Гончар Л. В., Головка С. О., Яровий К. О., Мартиненко О. В. Адаптація аналітичних інструментів обліку та аудиту до умов цифровізації економіки для оцінки фінансової ефективності діяльності підприємств. *Ефективна економіка*. 2025. № 8. – URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/7283/7404>

3. Давиденко Н., Шепиленко В. Розвиток фіскальної політики в умовах цифрової економіки. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2025. № 24. С. 207-211. – URL: <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/670/637>

4. Десятнюк О. М., Птащенко О. В. Управління ризиками в цифровій економіці: фінансова безпека та трансформаційні зміни. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. № 2. 2024. С. 238-245. – URL: <https://journal.eae.com.ua/index.php/journal/article/view/338/274>

5. Лоскоріх Г. Л., Перчі О. Ф. Глобальні податкові ініціативи BEPS 2.0 та їх імплементація в Україні: вплив на податкову і бюджетну системи. *Ефективна економіка*. 2025. № 7. – URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/7053/7166>

6. Сторожук Т. М., Моргуненко А. С. Інтеграція блокчейн-технології в систему обліку та аналізу контрольованих операцій. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 12. – URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-09-03>

7. Цегельник Н. І. Блокчейн-технології у забезпеченні фінансової безпеки бізнесу. Нові інформаційні технології управління бізнесом. *Збірник тез VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Нові інформаційні технології управління бізнесом»*. Київ: Спілка автоматизаторів бізнесу. 2025. С. 340-342. – URL: https://unionba.com.ua/storage/content/osvita/zbirnyk_tez_npk_2025.pdf

8. Чапля П. В. Електронні гроші в розрахунках підприємства: державний нагляд та контроль. *Modern Economics*. 2025. № 52. С. 227-232.

URL:

<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/22468/1/chaplia.pdf>

References

1. Honchar, A.O. (2024), “The impact of digitalization and globalization on transfer pricing”, *Efektyvna ekonomika*, vol. 8, available at: <https://vvv.nayka.tsom.ua/indekh.php/ee/artitsle/view/4504/4539> (Accessed 25 Oct 2025).
2. Honchar, L.V. Holovko, S.O. Yarovyj, K.O. and Martyneko, O.V. (2025), “Adaptation of analytical accounting and audit tools to the conditions of digitalization of the economy to assess the financial efficiency of enterprises”, *Efektyvna ekonomika*, vol. 8, available at: <https://vvv.nayka.tsom.ua/indekh.php/ee/artitsle/view/7283/7404> (Accessed 25 Oct 2025).
3. Davydenko, N. and Shepylenko, V. (2025), “Development of fiscal policy in the digital economy”, *Tavrijs'kyj naukovyj visnyk. Seriia: Ekonomika*, vol. 24, pp. 207-211, available at: <http://tnv-etsonom.ksauniv.ks.ua/indekh.php/journal/artitsle/view/670/637> (Accessed 25 Oct 2025).
4. Desiatniuk, O.M. and Ptaschenko, O.V. (2024), “Risk Management in the Digital Economy: Financial Security and Transformational Change”, *European scientific journal of Economics and Financial innovation*, vol. 2, pp. 238-245, available at: <https://journal.eae.tsom.ua/indekh.php/journal/artitsle/view/338/274> (Accessed 25 Oct 2025).
5. Loskorikh, H.L. and Perchi, O.F. (2025), “Global tax initiatives BEPS 2.0 and their implementation in Ukraine: impact on the tax and budget systems”, *Efektyvna ekonomika*, vol. 7, available at: <https://nayka.tsom.ua/indekh.php/ee/artitsle/view/7053/7166> (Accessed 25 Oct 2025).

6. Storozhuk, T.M. and Morhunenko, A.S. (2024), “Integration of blockchain technology into the accounting and analysis system of controlled transactions”, *Problemy suchasnykh transformatsij. Seriia: ekonomika ta upravlinnia*, vol. 12. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-09-03>

7. Tsel'nyk, N.I. (2025), “Blockchain technologies in ensuring financial security of business”, *Novi informatsijni tekhnologii upravlinnia biznesom. Zbirnyk tez VIII Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii “Novi informatsiini tekhnologii upravlinnia biznesom”* [Collection of abstracts of the VIII All-Ukrainian Scientific and Practical Conference “New Information Technologies of Business Management”], Spilka avtomatyzatoriv biznesu, Kyiv, Ukraine, pp. 340-342, available at: https://unionba.tsom.ua/storage/tsontent/osvita/zbirnyk_tez_npk_2025.pdf (Accessed 25 Oct 2025).

8. Chaplia, P.V. (2025), “Electronic money in enterprise payments: state supervision and control”, *Modern Etsonomitss*, vol. 52, pp. 227-232, available at: <https://dspatse.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/22468/1/chaplia.pdf> (Accessed 25 Oct 2025).

Стаття надійшла до редакції 10.11.2025 р.